

Notat

Fra: Avdeling for samarbeid og tjenesteutvikling (STU)
Saksbeh: Kari Odden

Handlingsplan for å fremme en inkluderende avgangsmarkering/russefeiring

UDE har utarbeidet en handlingsplan som omhandler tiltak der UDE tar større ansvar for at alle elever får en trygg og inkluderende avslutning av videregående skole. Etterlevelse av skolens forpliktelser jfr opplæringslovens kapittel 9A, er rettesnoren for handlingsplanen.

Parallelt med kontinuerlige innsatser for å skape trygge og inkluderende skolemiljøer (ref. kap 9A) ønsker UDE å bidra til en dreining av dagens russefeiring, mot en mer inkluderende avgangsmarkering. Å dreie en tradisjon som har utviklet seg over mange år, vil innebære et langsiktig perspektiv på effekten av tiltakene.

Direktør for videregående skoler følger opp handlingsplanen ved å legge til rette for erfaringsdeling på tvers av skoler, og sammen med skolene vurderer behov som kan bidra til å realisere målet om et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring for alle elever, samt en inkluderende avgangsmarkering av videregående.

Bakgrunn

Russefeiringen er igjen i full gang, etter to år hvor pandemien har satt store begrensninger på elevenes feiring. Mange unge ser frem til denne tiden, hvor de kan feste, oppleve samhold og feire at et trettenårig skoleløp går mot slutten. Russefeiringen organiseres og foregår på fritiden, men den påvirker skolearbeidet, skolefraværet, faglig utvikling, miljøet og den enkeltes psykiske helse i skolen. At det er store utfordringer ved dette i dag, med de konsekvensene dette har for enkelte, ble blant annet tydelig løftet i NRKs Debatten 21. april - *Er russetiden for alle?*. Mange aspekter ved russefeiringen er i tillegg løftet i en rekke kronikker, leserinnlegg og

nyhetsinnslag, fra både ungdommer selv, foreldre, skoler og instanser som Forbrukerrådet og politiet.

Russetiden organiseres ofte i grupper, noe som innebærer samhold for noen og utenforskap for andre. For noen elever preger tilhørighet eller ikke til en russegrupper alle de tre årene på videregående skole. Med det er russetiden skolens anliggende, jfr opplæringsloven kapittel 9A. UDE erkjenner at det fremover er behov for aktiv involvering for å bidra til at tiden på videregående, inkludert avgangsmarkeringer, skal oppleves inkluderende for alle elevene og at skolen skal være en arena for tilhørighet.

Etter to år med pandemi som har rammet særlig ungdommene i Oslo hardt, er det både samfunnsøkonomisk og nødvendig for ungdomsgenerasjonen at hver stein snus for med mål om å å etterleve alle elevers rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Handlingsplan

UDE har valgt å strukturere innsatsene i en handlingsplan, og jobbet med en red forankring av denne. Målet for handlingsplanen er:

- At sterke grupperinger og privat organisering av russefeiringen ikke lenger er relevant for ungdommene i Oslo.
- At alle elever opplever å være del av fellesskapet og inkludert i avgangsmarkeringen/ russefeiringen på vgs.

Hovedtrekk i handlingsplanen:

- UDE og skolene tar mer regi for en avgangsmarkering som inkluderer alle elever
- Kapittel 9A – alle elever skal ha et trygt og godt skolemiljø
- Mer demokratisk medvirkning
- Foreldreinformasjon/-involvering
- Begrense rollen kommersielle aktører har i dag

Dette forventer UDE at skolene (vg) gjør:

- Setter inkludering og etterlevelse av elevenes rettighet til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring (§ 9A-2), også i henhold til russefeiring, på dagsorden.
- Orienterer og involverer personalet, elevene/elevrådet, foresatte og skolehelsetjenesten i arbeidet for et inkluderende skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og med det vurdere bredt ulike praksiser ved skolen som utfordrer dette i dag.
- Vurdere behov for revidering av lokal handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø (jfr opplæringsloven kapittel 9A).
- Legger til rette for nødvendig behandling i lokale SMU/driftsstyrer.
- Setter trygt og godt skolemiljø, inkludert hvordan organisering av russefeiring kan utfordre dette, på agendaen i dialogen med foresatte.
- Følge opp lokalt, tverrfaglig samarbeid (SaLTo) om tiltak for fremme en trygg russefeiring og forebygge negative hendelser.

Dette vil UDE gjøre:

- Initiere samarbeid med relevante aktører/interessenter som utgjør skolens skolens samarbeidsparter, deriblant Elevorganisasjonen, skolehelsetjeneste og politi.

- Etablere et nettverk i samarbeid med skoler, russ, politi og skolehelsetjeneste for å fremme en positiv russetid og forebygge negative hendelser.
- Etablere dialog med hovedstyre for russen og fremme tiltak for demokratisk valgte russetyrer.
- Tilby medietrening/mediestøtte til russestyrene og skoleledere.
- Utarbeide informasjon skolene kan ta i bruk på foreldremøter og sentralt gjennomføre digitale foreldremøter om russefeiring.
- Legge til rette for erfaringsutveksling mellom skolene.

Prosjektgruppe

UDE har etablert en prosjektgruppe for mer inkluderende avgangsmarkering/russefeiring, med følgende mandat:

- Foreslå strukturelle grep for en mer inkluderende russetid/avgangsmarkering
- Fremme saker til beslutning på det nivået som forslaget krever

Deltakerne i prosjektgruppen er i hovedsak representanter fra ulike samarbeidsorganer: elevråd ved sine skoler (Vika, Blindern, Nydalen, Hellerud, Stovner, Ullern), Elevorganisasjonen, Sentralt Ungdomsråd, Lektorlaget og Oslo kommunale foreldreutvalg, samt rektorer som representerer rektorene i skolegruppen (Vika, Hellerud og Ullern).

Prosjektgruppa har jobbet frem forslag som deltakerne mener vil ha betydning for å bidra til en mer inkluderende avgangsmarkering/russefeiring.

Prosjektgruppa har møttes to ganger (17. oktober og 29. november) og sørget forankring og videre drøfting av forslagene som kom frem i første møtet med sine interne samarbeidsorgan før neste møte.

Prosjektgruppas ønsker for hva en mer inkluderende avgangsmarkering skal skape:

- Sterkere fellesskap ved skolen
- Sterkere skoleidentitet
- Osloskoleidentitet
- Gratis feiring
- Felles minner, opplevelser av å ha vært del av noe unikt

Prosjektgruppas forslag til hva som kan bidra til å realisere ønskene:

- Flytte feiringen til etter eksamen
- Arrangementer med musikk, øl og alkoholfritt, hvor miljøarbeidere og utekontakter er til stede
- Festival for 13. trinn
- Russekro for alle på 13. trinn
- Skolen jobber med skoleidentitet og fellesskap alle tre årene på vgs
- Forplikte skolene gjennom elevrådene
- Fadderordning ved alle skolene
- Skolene må jobbe mer med egne ritualer og regler og samarbeide mer

Status handlingsplan

Tiltak	Status/kommentar
Oppfølging av skolenes arbeid med etterlevelse av kap 9A (trygt og inkluderende skolemiljø)	Pågående
Prosjektgruppe for inkluderende avgangsmarkering/russefeiring	Pågående
Utvikling av film (Tante Randi)	Pågående, planlagt ferdig 8. februar
Arrangere sentralt digitalt foreldremøte (målgruppe: foresatte til elever på 10.-12. trinn) Bidragsyttere: EO, rektorrepresentant, Forbrukerrådet, Oslo politidistrikt	Dato: 8. februar kl 18-19 Pågående
Forbrukerinformasjon til elever og foresatte, i samarbeid med Forbrukerrådet	Artikkel med veiledning og råd utviklet av Forbrukerrådet er delt på hjemmesiden til alle vgs høst 2022
Samarbeid med øvrige kommuner/fylkeskommuner	Pågående (tett samarbeid med Viken)

Forankring av arbeidet med handlingsplanen 2022

Interessent	Hva	Ansvar	Når
OVK	Forankring	VVF/div.dir	Januar 2022
TLG	TLG-sak SO 32/22	VVF/div.dir	15.02.2022
Skolene v/ rektor	Orientering og forankring i rektormøte Brev til skolene Behandling i lokale SMU/driftsstyrer	VVF/dir.vgs Rektor	04.03.2022 Vår 2022
Ansatte på vgs	Orientering og forankring – AMU Behandling i lokale SMU/driftsstyrer MBU-UDE	VVF/dir.vgs/rektor	Vår 2022
Elevorganisasjonen	Orientering, forankring og strategisk samarbeid	PKU	16.03.2022 -
Skolenes elevråd	Forankring og legge til rette for samarbeid Behandling i lokale SMU/driftsstyrer	Rektor	2022/2023

Russens hovedstyre	Orientering, forankring og innspill til videre samarbeid med russestyret	VVF/STU	Vår 2022
Elev- og lærlingombudet	Orientering, forankring og samarbeid	VVF/STU	10.05.2022
Oslo politi	Orientering og drøfting i halvårig møte UDE-OPD	VVF/STU	04.04.2022
SaLTo	Trappe opp samarbeidet i SaLTo-nettverkene	STU	Vår 2022
Skolehelsetjeneste	Orientering, forankring og samarbeid	Rektor/STU	Vår 2022
Foresatte 10. trinn	Informasjon	KOM/rektor	2022/2023
Foresatte vg1 og vg2	Informasjon	KOM/rektor	2022/2023